

IP OFFICE

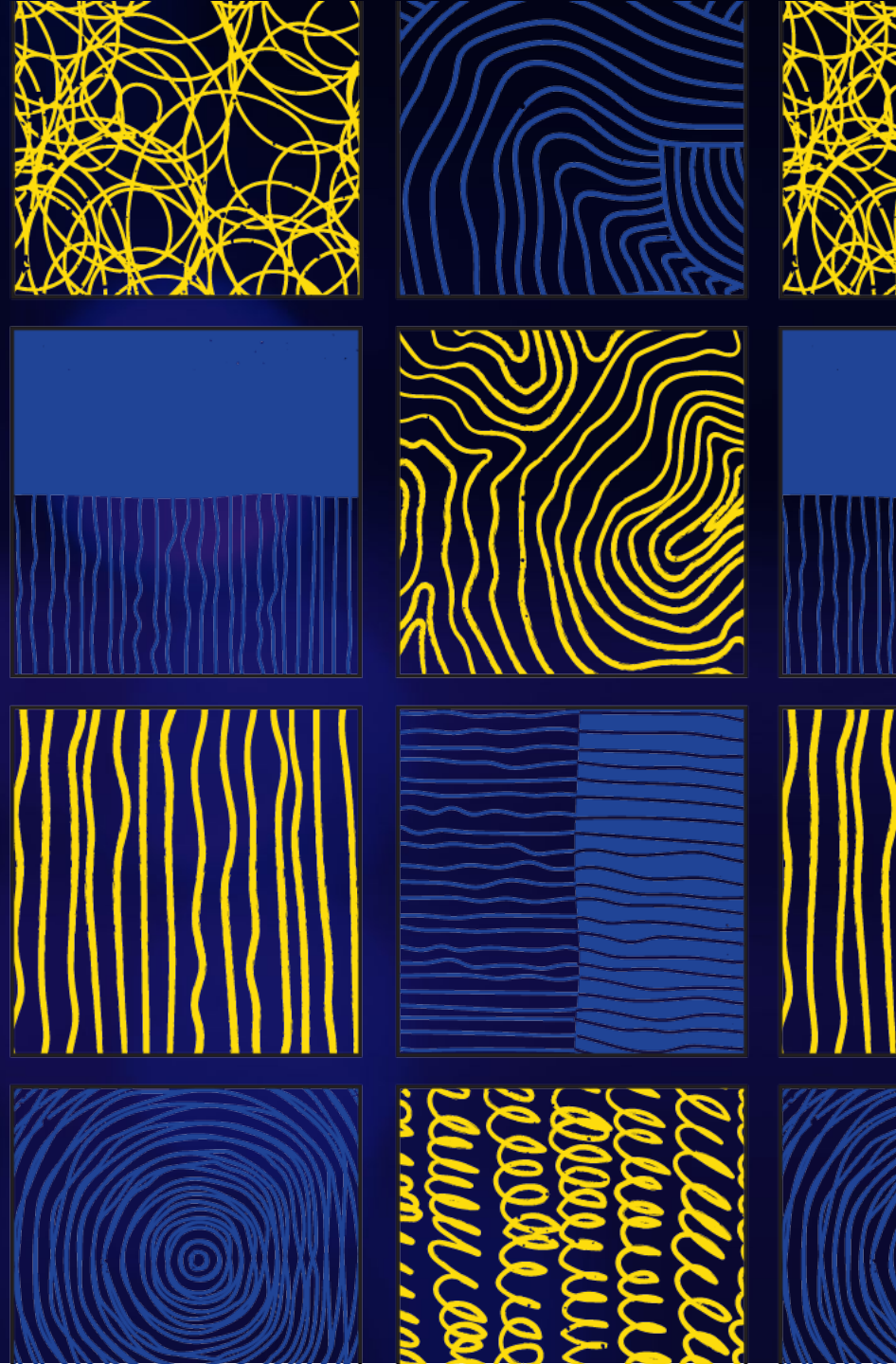
Український національний офіс
інтелектуальної власності та інновацій

IP & санкційний комплаєнс: guidelines для бізнесу

*Микола Потоцький,
заступник директора УКРНОІВІ,
доктор юридичних наук*

IV Конференція «БІЗНЕС VS САНКЦІЇ»

30 червня 2026 року

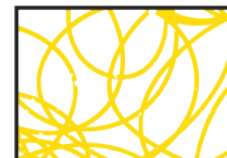
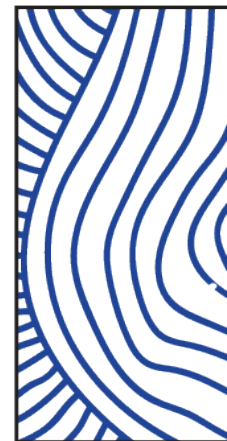
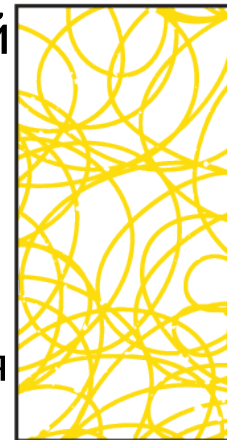
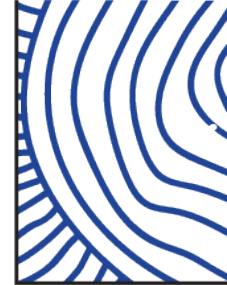

Правовий контур: де ІР входить у санкційний режим

- Закон України «Про санкції»
- Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»
- Рішення РНБО, введені в дію указами Президента України
- Про застосування секторальних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) до Російської Федерації та Республіки Білорусь в оборонно-промисловій сфері: Рішення РНБОУ від 20.11.2023
- Порядок управління активами, щодо яких ухвалено судові рішення про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції»: постанова КМУ від 21.11.2023 № 1233
- Про забезпечення захисту національних інтересів за майбутніми позовами держави Україна у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації: постанова КМУ від 03.03.2022 № 187

Правовий контур: де ІР входить у санкційний режим

- Про застосування секторальних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) до рф та рб в оборонно-промисловій сфері: Рішення РНБОУ від 20.11.2023:
 - заборона передачі резидентам і резидентами рф та рб технологій, прав на ОІВ; заборона на здійснення резидентами рф та рб дій з одержання охоронних документів, здійснення інших дій, пов'язаних з охороною прав на ОПІВ, крім дій щодо продовження строку чинності прав ІВ та продовження строку дії охоронних документів; заборона реєстрації і акредитації організацій колективного управління, засновниками яких є резиденти рф та рб;

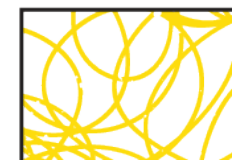
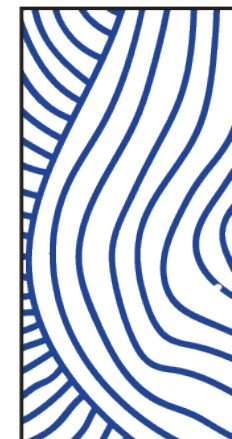
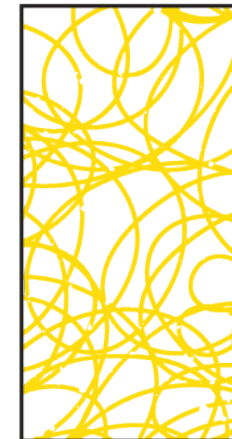

Практика УРКНОІВІ:
Станом на 16.06.2026 УРКНОІВІ застосовано спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції) стосовно **327 осіб**, з них **145** юридичних та **182** фізичних, які є заявниками/ винахідниками/ авторами, власниками ОПІВ, що дозволило:

- **Заблокувати заявки на державну реєстрацію ОПІВ – 346, з них:**
 - винаходи та корисні моделі – 50;
 - торговельні марки зареєстровані в Україні – 287;
 - промислові зразки – 3;
 - авторське право на твір – 6;
- **Заблокувати охоронні документи (патенти, свідоцтва, рішення) – 869, з них:**
 - винаходи та корисні моделі – 133;
 - торговельні марки – 592, з них:
 - зареєстровані в Україні – 366;
 - міжнародні реєстрації – 226;
 - промислові зразки – 6;
 - авторське право на твір/договір, що стосується майнових прав на твір – 138;
- **Стягнути в дохід держави Україна активів – 24, з них:**
 - торговельні марки (знаки для товарів і послуг) – 15;
 - авторське право на твір – 9 об'єктів авторського права, яке належить державі Україна в особі Фонду державного майна України на підставі рішення Вищого антикорупційного суду від 22.10.2024 в частині стягнення в дохід держави майнових прав на твори.

ЖИТТЄВИЙ ЦИКЛ торговельної марки: санкційні контрольні точки УКРНОІВІ

- **Подання та експертиза національної заявки**
 - перевірка заявника / співзаявника, його ідентифікаційних даних і зв'язку з особами, щодо яких застосовано санкції або які пов'язані з державою-агресором; наслідок — відмова в реєстрації ТМ для всіх товарів і/або послуг, а клопотання про внесення змін до такої заявки не задовольняються.
- **Заявки з елементом “Україна”, кодом UA або імітацією малого Державного Герба України санкційний фільтр на етапі дозволу Комісії:**
 - дозвіл не надається особам, до яких застосовано персональні санкції; у разі зміни заявника УКРНОІВІ повторно надсилає повідомлення про необхідність отримання дозволу.
- **Мадридський маршрут “з України”**
 - під час розгляду міжнародної заявки або заяви про територіальне поширення УКРНОІВІ перевіряє заявника / власника міжнародної реєстрації; якщо він пов'язаний із державою-агресором, заявка не засвідчується і не надсилається до МБ ВОІВ.

ЖИТТЄВИЙ ЦИКЛ торговельної марки: санкційні контрольні точки УКРНОІВІ

- **Мадридський маршрут “в Україну”**
 - для міжнародної реєстрації з поширенням на Україну УКРНОІВІ перевіряє власника; якщо він пов’язаний із державою-агресором, до МБ ВОІВ надсилається повідомлення про попередню відмову через суперечність публічному порядку та загальновизнаним принципам моралі.
- **Реєстрація, продовження чинності та зміни в Реєстрі**
 - санкційний контроль можливий під час реєстрових дій: державної реєстрації, продовження строку дії свідоцтва, зміни власника, зміни адреси/представника, припинення дії чи визнання свідоцтва недійсним; Положення про Реєстр визначає ці дії як відомості, що вносяться до Реєстру.
- **Розпорядження правами: передання та ліцензування**
 - передання прав і ліцензування є ключовими ризиками монетизації ТМ. Якщо санкційний акт забороняє передання прав ІВ або блокує актив, УКРНОІВІ має не допустити реєстрової дії, що легалізує таке розпорядження

Комплаєнс контрагента: як використовувати інформаційні бази УКРНОІВІ

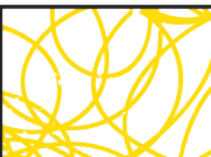
- **Ідентифікувати IP активи контрагента**
 - перевірити повне найменування, транслітерацію, попередні назви, пов'язані компанії, представників, власників і заявників у СІС УКРНОІВІ.
- **Перевірити весь життєвий цикл ТМ**
 - заявка → експертиза → реєстрація → чинність свідоцтва → продовження → зміна власника → ліцензування / передання прав → припинення або недійсність.
- **Виявити санкційні “червоні прапорці”**
 - зв'язок із РФ / РБ, підсанкційними особами, різка зміна власника після 24.02.2022, передання прав на пов'язану особу, ліцензійна або франчайзингова модель, яка дозволяє монетизувати бренд в обхід санкцій.
- **Перевірити правовий статус активу**
 - чи є ТМ чинною, припиненою, заблокованою, переданою іншій особі або такою, щодо якої внесено зміни до Реєстру. Розширений пошук СІС дозволяє фільтрувати за видом об'єкта, правовим статусом і бібліографічними даними.
- **Перевірити не лише торговельні марки**
 - IP-комплаєнс має охоплювати також винаходи, корисні моделі, промислові зразки, географічні зазначення, авторське право та договори щодо майнових прав, якщо вони є частиною угоди або бізнес-моделі контрагента. УКРНОІВІ здійснює експертизу заявок, реєстрацію прав і ведення державних реєстрів у сфері ІВ.
- **Зіставити дані УКРНОІВІ з Державним реєстром санкцій**
 - бази УКРНОІВІ показують IP-актив; Державний реєстр санкцій показує санкційний статус особи. Для комплаєнсу важливо поєднувати обидва блоки: особа → IP-актив → правова дія → ризик монетизації.
- **Задokumentувати перевірку**
 - зберігати дату пошуку, пошуковий запит, результат, скриншоти / витяги, номери заявок і свідоцтв. Це формує доказ добросовісності бізнесу у санкційному due diligence.

Комплаєнс контрагента: міжнародні інформаційні бази ІР

- **Madrid Monitor / WIPO**
 - перевірка міжнародних реєстрацій ТМ за Мадридською системою;
 - власник, країни призначення, статус, продовження, зміни власника;
 - сигнал ризику: міжнародна реєстрація або територіальне поширення, пов'язані з РФ / РБ або підсанкційною особою.
- **Global Brand Database / WIPO**
 - глобальний пошук брендів, словесних і зображувальних позначень;
 - пошук за назвою, власником, номером реєстрації, зображенням;
 - сигнал ризику: бренд формально належить "чистій" компанії, але має спільний ІР-слід із підсанкційною групою.
- **TMview / EUIPO**
 - перевірка заявок і реєстрацій ТМ у ЄС, державах-членах ЄС та інших юрисдикціях;
 - аналіз портфеля контрагента, пов'язаних заявників, класів МКТП і територій охорони;
 - сигнал ризику: зміна власника після 24.02.2022, нові заявки в ЄС або перереєстрація бренду на афілійовану особу.
- **DesignView / EUIPO**
 - перевірка промислових зразків / дизайнів як частини бренду та комерційної моделі;
 - виявлення охоронюваного зовнішнього вигляду продукції, упаковки, інтерфейсів, виробів;
 - сигнал ризику: спроба зберегти ринкову присутність не через ТМ, а через дизайн-продукт або trade dress.
- **Практичний алгоритм:**
 - перевірити контрагента за всіма варіантами назви, транслітерацією та пов'язаними особами;
 - зіставити власників ІР-активів із санкційними списками;
 - перевірити історію передачі прав, території охорони та дати змін;
 - зафіксувати результати пошуку як доказ добросовісного sanctions due diligence.

Що саме бізнес має перевіряти перед угодою з ІР-активом

- хто є заявником, власником, ліцензіаром, ліцензіатом, франчайзером, правонаступником;
- чи змінювався власник після 24.02.2022;
- чи є зв'язок із РФ / РБ не лише формальний, а й економічний: група компаній, спільні директори, представники, адреси, історія портфеля;
- чи є паралельні активи: ТМ, дизайни, патенти, авторські права, домени тощо;
- чи не використовується «чиста» компанія як номінальний власник ІР-активу.

Договори: які санкційні ІР-застереження мають бути в угодах

- гарантія, що сторона, її кінцевий бенефіціарний власник, афілійовані особи та отримувачі платежів не перебувають під санкціями;
- гарантія, що ІР-актив не є заблокованим або не належить підсанкційній особі;
- заборона субліцензування, передачі прав або використання бренду на користь осіб із РФ / РБ;
- право негайного припинення договору у разі санкційного тригера;
- право зупинити платежі до завершення перевірки;
- обов'язок повідомляти про зміну власника, КБВ, ліцензійної структури або території використання;
- право аудиту ІР-ланцюга та платежів.

